

Ahmed Masoud'un *The Shroud Maker* Adlı Oyunu

The Shroud Maker by Ahmed Masoud

ÖZ

Bu inceleme çağdaş İngiliz tiyatro yazarı Ahmed Masoud'un *The Shroud Maker* (2018) isimli oyununun bir değerlendirmesini sunmaktadır. İlk gösterimi 14 Mayıs 2018'de Royal Academy of Dramatic Art'ta yapılan oyun, 2014 Gazze-İsrail Savaşı sırasında yaşananları anlatmakla birlikte neredeyse bir asırlık Filistin tarihini ve direnişini de izleyicinin dikkatine sunar. Savaşın psikolojik etkileri ve Filistinlilerin yaşadıkları travmaları insan hakları temelinde ele alan *The Shroud Maker*, Filistinlilerin mücadele ile geçen gündelik hayatlarını sahneye taşır. Bu inceleme, oyunun 2024 yılında Edinburgh Fringe Festivali kapsamında Pleasance Dome'daki gösterimine dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Masoud, *The Shroud Maker*, Filistin Mücadelesi

ABSTRACT

This review presents an analysis of *The Shroud Maker* (2018), a play by contemporary British playwright Ahmed Masoud. Premiered on 14 May 2018 at the Royal Academy of Dramatic Art, the play not only depicts events during the 2014 Gaza-Israel War but also brings nearly a century of Palestinian history and resistance to the audience's consideration. The play, which addresses the psychological effects of war and the trauma experienced by Palestinians from a human rights perspective, brings the daily lives of Palestinians, shaped by their struggle, to the stage. This review is based on the stage production of the play at Pleasance Dome as a part of the Edinburgh Fringe Festival.

Keywords: Ahmed Masoud, *The Shroud Maker*, Palestinian Resistance

Nazan ERCİŞLİ

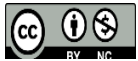
nercisli72@gmail.com

Atatürk Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyat
Bölümü, Erzurum, Türkiye
Atatürk University, Faculty of Letters,
Department of English Language and
Literature, Erzurum, Türkiye

Geliş Tarihi/Received 31.01.2025
Kabul Tarihi/Accepted 08.03.2025
Yayın Tarihi/Publication 18.03.2025
Date

Cite this article: Ercişli, N. (2025) *The Shroud Maker* by Ahmed Masoud. *Theatre Academy*, 3(1), 50-56.

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International License

İnceleme

İlk olarak 14 Mayıs 2018’de Royal Academy of Dramatic Art’ta sahnelenen Ahmed Masoud’un *The Shroud Maker* isimli oyunu, 2024’te ise Edinburgh Fringe Festivali bünyesinde Pleasance Dome’da beş gün boyunca yeniden sahnelenmiştir. Bu incelemede yer alan izlenimler ve görüşler Edinburgh prodüksiyonunun yanı sıra oyunun yayımlanmış metnine dayanmaktadır. Masoud tarafından tek kişilik bir oyun olarak yazılan ve yönetilen *The Shroud Maker* modern Filistin tarihini etkili bir şekilde izleyici ile buluşturur. Masoud’un, 2014 Gazze-İsrail savaşı sırasında kefen dükkanını kapatmayan Filistinli bir kadınla yerel bir haber sitesinde yapılan röportajı okumasının ardından Londra’da kaleme aldığını ifade ettiği oyun, kefen yapımcısı seksen yaşındaki Hajja Souad’ın hayatta kalma mücadelesini yansıtır (Masoud, 2018, s. 6). Röportaj sırasında gazetecinin bombardımandan korkup korkmadığına yönelik sorusuna Hajja, korkacak hiçbir şeyinin kalmadığını belirterek savaşın iş için iyi olduğu şeklinde cevap vermiştir (s. 7). Ölümün sıradan bir hale geldiği ve insanların elbise satın alır gibi çok sık kefen aldığı modern Filistin’in tarihini Hajja’nın bireysel geçmişi üzerinden anlatan oyun, etkiyi artırmak için kara mizah kullanır. 7 Ekim olaylarının ardından atılan bombalar ve tankların altında ezilen Filistinlilerin İkinci Dünya Savaşı sonrasında günümüze kadar maruz kaldıkları şiddet, baskı ve katliamların değişmemesi *The Shroud Maker*’ı hikayesi ile festivalin güncel oyunlarından biri yapmıştır. Masoud, *The Shroud Maker*’ın “insanların insanlığını, mizah anlayışını ve dünyadaki birçok insanın sahip olduğu büyük hayatta kalma içgüdüsünü vurgulamak” (Al-Jadir, 2018) üzere Gazzelilerin mevcut durumuyla alakalı bir kara komedi olduğunu ifade eder. Gerçek bir hikâyeden esinlenerek yazılan oyunda Julia Tarnoky, kefen dikerek geçimini sağlayan Hajja’nın yanı sıra diğer tüm karakterleri altmış dakikalık dinamik bir performans ile canlandırır.

2023 yılında İsrail’in Gazze’ye yönelik başlattığı son savaştan öncesini anlatan oyun, silah ve bomba seslerinin dikiş makinesinin seslerine karıştığı, üzerinde Arapça yazıların olduğu kefenlerle kaplı sahnede, dikiş makinesinde çalışan Hajja’nın telefonunun çalmasıyla başlar. Telefondaki kişiye “Ne? Hayır, Gazze’den ayrılmayacağım, hiçbir yere gitmiyorum... Ayrıca, kanlı tankların her yerde. O lanet ordun önce beni öldürmek zorunda kalacak.” (Masoud, 2018, s. 13) diye bağırarak yaşlı kadın, dikiş makinesinin başına dönerken izleyiciye kendi için hazırladığı kefenin bitmek üzere olduğu bilgisini verir. Kefenler, dikiş makinesi, sandalye, küçük bir masa ve üzerindeki telefonda ibaret olan sade sahne tasarımı karakterin ölümle iç içe olan dünyasını yansıtır. Yaşlı kadın, radyoyu açarken “Mermilerin, insansız hava araçlarının ve helikopterlerin

sürekli çalınan sesleri artık sınırlarımı bozuyor” (s. 13) yorumunda bulunur ve radyoda çalan Arapça müziğin bu gecenin sonunda onu bekleyen ölümü için uygun bir müzik olacağını ifade eder. Hajja'nın esprili duruşu hem bir “başa çıkma aracı hem de silah” (Colletta, 1999, s. 7) olarak Filistin'in düşmanca gerçekliğine bir yanittir. İsrail Savunma Kuvvetleri'ne (IDF) meydan okuyan Hajja'nın cesaretinin altında aileleri ve sevdikleri dahil hiçbir şeyleri kalmayan insanların korkusuzluğunun yanı sıra ölüm gibi korkutucu olayların, komik bir şekilde ele alınmasıyla yaşadığı travmaların ve ıstırapların önemsizleştirilmesi yer alır.

İşgal ve kuşatma altında yaşamlarını ölümün kıyısında geçiren Filistinlilerin şiddet, baskı ve katliamların eksik olmadığı yeni yaşamları Birinci Dünya Savaşı'nın ardından İngilizlerin Filistin'in kontrolünü ele almaları ile başlamıştır. Akir'de yer alan çiftliklerinden inşa edilecek olan kibbutz¹ için çıkarılan 11 yaşındaki Hajja'nın İngiliz mandası altındaki yeni yaşamı Kudüs'te babasının bahçıvan olarak çalıştığı İngiliz Yüksek Komiseri'nin evinde başlar. Komiser'in eşi tarafından zorla evlat edinilen ve sonrasında İngilizlerin 1948'te Filistin'den ayrılması ile terk edilen hem Hajja hem de Filistinliler savunmasız bir şekilde silahlı Yahudi milislerin insafına bırakılır. Nakba² felaketini yaşayan yaşlı kadın, geçmişi hatırlarken izleyiciyi Filistin'in İngiliz kontrolü altına girdiği zamana ve yaşadığı trajedilere götürür. Hajja'nın, hayatı ve ölümü hafife alan esprili ve alaycı tavırları yaşadığı travmaların üstesinden gelme çabalarının yansımalarıdır. IDF'nin bombalarını karşılamak için günde yaklaşık 100 kefen dikmesi gerektiğini anlatan yaşlı kadının, “Elhamdülillah, hepsine değdi: Nakba; İşgal; Kuşatma” (Masoud, 2018, s. 15) ifadesi yazarın Hajja ve Filistin halkının seksen yıllık mücadelesinin aşırı duygusallığını kara mizah ile yumuşatma çabasının bir yansımasıdır. Yazar, izleyiciyi Filistin halkı için üzüldüğü anlık bir acıma hissinden ziyade geçmiş ve bugününe tanıklık ettikleri Filistin mücadelesini empati yoluyla anlamaya ve gelecekteki eylemleri üzerine düşünmeye davet eder. Bu anlamda, yazar, izleyiciyi oyunun yoğun duygusallığından çıkarırken, dördüncü duvarı, karakterin seyirciye kefen ölçüsü almak için yaptığı seslenmeler ve sıkça kullandığı mizah ile yıkar. Masoud, Hajja'nın izleyiciler ile konuşması ve dikeceği kefenler için ölçü almasını yalnızca dördüncü duvarı yıkmak için değil

¹ Ortaklaşa kullanılan yerleşim bölgesi olan ve İsrail'in kuruluşunda çok önemli bir etkiye sahip olan kibbutzlar, kolektif çiftlik anlamına gelir.

² 15 Mayıs 1948'de 500'den fazla köyün siyonist İsrail tarafından yok edilmesiyle birlikte toprakları, hakları, canları ve malları gasp edilen yaklaşık 800.000 Filistinlinin kitlesel göçü ile sonuçlanan ve felaket anlamına gelen gün.

aynı zamanda izleyiciyi Filistin halkının şiddet ve katliamların yarattığı travmalarına dahil etmek için de kullanır.

Bir gecede Akir'deki evini, babasını ve ikinci ailesini de kaybeden Hajja, yalnız başına İngiliz Yüksek Komiseri'nin evinin bodrumunda Yahudi milislerden saklanarak geçirdiği birkaç gecenin ardından yerinden edilmiş milyonlarca Filistinli gibi mülteci olmuştur. 1948 yılında İngilizlerin Filistin'den çekilmelerinin hemen ardından İsrail devletini kuran siyonistlerin katliamlarından kaçan ya da zorla yerlerinden edilen yaklaşık 6 milyon Filistinli başta Gazze, Batı Şeria, Ürdün, Mısır ve Lübnan olmak üzere dünyanın pek çok yerinde topraklarına geri dönmelerine izin verilmeyen mülteciler olarak yaşamaktadırlar (BBC, 2024). Kudüs'ten Gazze'ye doğru kaçarken yolda bulunduğu bebeği büyüten ve çok erken bir yaşta, on dört yaşında, anne olmak zorunda kalan Hajja'nın mülteci kamplarında geçen hayatı gelininin tutuklanması esnasında vurularak öldürülen oğlu ve buna tanıklık eden torununun kaybolmasının yarattığı travmalarla devam eder. Yazar, yalnızca yaşlı kadının kefen yapımcısı oluncaya kadar geçen hayatını ve travmalarını yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda Altı Gün Savaşları, 1987 Filistin ayaklanması, İntifada gibi olayları ve yaşayan Filistin halkının travmalarını da gözler önüne serer. Başında kefiyesi ve geleneksel kıyafetleri ile Hajja karakterini canlandıran Tarnoky'nin kusursuz İngiliz aksanı ve beyaz Avrupalı etnik kökeni oyunun daha önceki gösterimlerinde bazı eleştiriler almıştır. Lady Cunningham'ın küçük Hajja'nın konuşmasına şaşırması karşısında Hajja'nın "Tabii ki İngilizce konuşuyorum, çünkü otuz yıldır ülkemizi işgal ediyorsunuz ve okulda bu dili öğrenmeyi zorunlu hale getirdiniz" (Masoud, 2018, s. 27) şeklindeki açıklaması baskı temelli sömürge gerçekliğini de izleyicinin dikkatine sunar. Diğer taraftan oyunda Hajja'nın babası ve yakınlarına yönelik fiziksel tasvirler Hajja karakterini canlandıran Tarnoky'nin beyaz Avrupalı etnik kökeni ile bağdaşmadığı gibi Tarnoky'nin Arapça telaffuzları da ana dili Arapça olan karakterle uyumlu değildir. Ancak Masoud'un kara mizah, çoklu rol yapma ve izleyici ile konuşma gibi uygulamaları göz önüne alındığında; bir oyuncu olarak Tarnoky'nin karakter ile arasındaki aksan ve etnik köken uyumsuzluğunun yabancılaştırma etkisine yönelik olduğu düşünülebilir. Masoud'un izleyicileri duygusallıktan uzaklaştırma çabaları Filistinlilerin baskı, şiddet ve ölümün gölgesinde geçen neredeyse bir asırlık yaşamlarının idrak edilmesine yönelik olmuştur. Küçük Hajja, onun babası, oğlu, torunu ve Lady Cunningham gibi birbirinden oldukça farklı çok sayıda karakteri canlandıran Tarnoky, yaptığı hızlı, doğal ve neredeyse kusursuz karakter geçişleri ile izleyiciye gülmek ve ağlamak arasında gidip geldiği altmış dakikalık etkileyici bir performans sunar.

İsrail'in Filistin topraklarındaki işgaliyle giderek artan varlığı ve baskısı Filistinlilerin Gazze ve Batı Şeria'da küçük alanlara sıkışmalarına neden olurken ölümün günlük hayatlarındaki yerini de sabit kılmıştır. Bu anlamda ölümün getirdiği en önemli iş olanakları arasında kefen yapımı yer almaktadır. Hajja kefen işinin ona sunduğu kazancı "Allah bana bu hayatta iki garanti verdi, Ölüm Meleği ve İsraililer" (s. 18) şeklinde ifade eder. İsrail'in işgal ettiği tüm Filistin topraklarından geriye kalan Batı Şeria ve kuşatma altındaki Gazze'de sistematik bir şekilde uyguladığı şiddet ve katliamlar Hajja'nın kefen işinin teminatı olmuştur.

Oyunda İngiliz mandasından, Nakba'dan, İntifalardan ve savaşlardan sağ kurtulmayı başaran Hajja, yalnızca ölüme meydan okumamış aynı zamanda kuşatma altındaki Gazze'de su ve gıda başta olmak üzere diğer tüketim mallarının yoksunluğu ile de tüm Gazzeliler gibi mücadele etmiştir. Yazarın, 363 km²lik alana sıkıştırılan 2,3 milyon Gazzelinin yokluklarla mücadelesini erişmekte zorlandıkları gıda ve su üzerinden değil de mezar yeri ve kefen yapımında tercih edilen pamuk üzerinden tartışması oldukça ironiktir. Bu bağlamda Masoud, Gazze'de yaşam kadar ölümün de kolay olmadığına dikkat çeker. Hajja'nın "eğer mezarı tekrar kullanman gerekirse pamuk daha çabuk ayrışır... günümüzde çoğu insan için yeni bir mezar satın almak söz konusu bile değildir. Gazze çok küçük bir arazi şeridi" (2018, s. 20) ifadesi kendileri ve ailelerini hayatta tutmak için mücadele eden Gazzelilerin ölen yakınlarına kefen ve mezar bulmak için de mücadele etmek zorunda olduklarını gösterir. Bu anlamda oyun, Gazze'de mücadele kavramının yalnız yaşamı değil ölümü de kapsayan geniş alanını yansıtır.

Ölüm kadar yargılama olmadan yapılan tutuklamalar da Filistinlilerin günlük hayatının bir parçasıdır. Hiçbir suçlama yöneltilmeksizin yapılan tutuklanma anlamına gelen 'idari tutukluluk' uygulaması, Hajja'nın tutuklanan gelini gibi binlerce Filistinlinin savunma hakkından mahrum bir şekilde yıllarca hapis yatmasına neden olmaktadır. İkinci İntifada sırasında kaybolan torunu Ghassan, annesinin tutuklanmasına ve engel olmaya çalışan babasının vurulmasına tanıklık etmiştir. Oyunun sonuna doğru izleyici telefonda sürekli yaşlı kadını arayan kişinin Hajja'nın travmatize olmuş torunu olduğunu öğrenir. IDF'de görev yapan bir asker olarak babaannesine yaşadıkları yerleri terk etmelerini aksi takdirde öldürüleceklerini bildiren Ghassan'a Hajja'nın cevabı "size hiçbir yere gitmeyeceğimi söyledim...Emirlerini yerine getir, bu kasabadaki herkesi öldür ve ben de hepsi için kefen yapacağım. Sana da yüzde on vereceğim" (s. 62) olur. Hajja'nın İsrail'in tehditleri karşısındaki tavrı cesaretli olduğu gibi bir o kadar da alaycıdır. Oyun, bu anlamda Filistinlilere uygulanan şiddetin duyarsızlaştırılmasına yönelik izleyicide bir tepki

uyandırarak yaşananlarla yüzleşmesine olanak sağlar (Vashisht, N. W., 2024, s. 53). Masoud, İsraililerin Filistinlilere yönelik işledikleri ‘apartheid’ (sistemsel ayrımcılık) uygulamalarını izleyicinin dikkatine sunarken aynı zamanda işlenen ayrımcılık suçlarının yıllardır devam eden rutinini de gözler önüne serer.

Oyun, kablodan ilmik yapan ve onu boynuna geçirmeye çalışan Hajja’nın intihar etme olasılığı ile sona erer. Torunu Ghassan’a ve İsraililere kendini öldürme yetkisi vermeyen Hajja’nın kendini öldürme kararının altında, yazarın 14 Eylül 2023 tarihinde oyun hakkında Vashisht’e yaptığı “Bu onun ölümüyle değil, hayatı ve direnişiyle ilgilidir” (A.Masoud, kişisel iletişim, 14 Eylül 2023) açıklamasından da anlaşılacağı üzere yaşamı olduğu kadar ölümü de kontrol altında tutma ve İsrail otoritesini reddetme isteğinin yer aldığı söylenebilir. Hajja, geleceğini belirleme kararının yalnızca kendine ait olduğunu yaklaşan ölümü karşısında meydan okuyarak gösterir. Çoğu kadın ve çocuk olmak üzere masum sivillerin İsrail güçlerinin ağır saldırıları altında can verdikleri dünyanın en büyük açık hava hapisanesi Gazze’nin dünyanın en büyük çocuk mezarlığına dönüştüğü bir dönemde festivalde yer alan *The Shroud Maker* Gazzelilerin sesi olmuştur. Filistin direnişi hakkında önemli mesajlar veren oyun, izleyiciyi hayata ve ölüme meydan okuyan duruşları ile haklı mücadelelerini yaşadıkları soykırım pahasına tüm dünyaya göstermiş olan Filistinlilerin özgür Filistin için sürdürdükleri direnişlerine tanıklık etmeye ve aynı zamanda yaşadığımız insani dramın bir daha yaşanmaması için düşünmeye davet eder.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

Al-Jadir, R. (2018). *The Shroud Maker; a satirical play on Palestine’s history*.

<https://www.egypttoday.com/Article/4/58945/The-Shroud-Maker-a-satirical-play-on-Palestine-s-history>

Colletta, L. (1999). *The triumph of narcissism: Dark humour and social satire in the modern British novel* [Doctoral Dissertation, Claremont University, California].

Masoud, A. (2018). *The Shroud Maker*. Birleşik Krallık: Oberon Books.

Vashisht, N. W. (2024). Puns and pain in Palestine: black comedy as cultural resistance in Ahmed Masoud's *The Shroud Maker*. *The European Journal of Humour Research*, 12(3), 53-66.
<https://www.bbc.com/turkce/articles/cn05p4zm35zo>